

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	V/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků středních škol (32 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	KOM IV
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Konstrukční měření IV, 4. ročník.
Sada číslo:	J-06
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	23
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_52_INOVACE_J-06-23
Název vzdělávacího materiálu:	Měření práce a výkonu
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Ing. Karel Procházka

Měření práce (energie)

Práci měříme u spalovacích motorů takzvanými indikátory, které zapisují průběh tlaku ve válci v průběhu pracovního cyklu, takzvaný indikátorový diagram. Dále práci (energii) měříme u distribuce tepla. Práci počítáme například z průtoku média a rozdílu teplot.

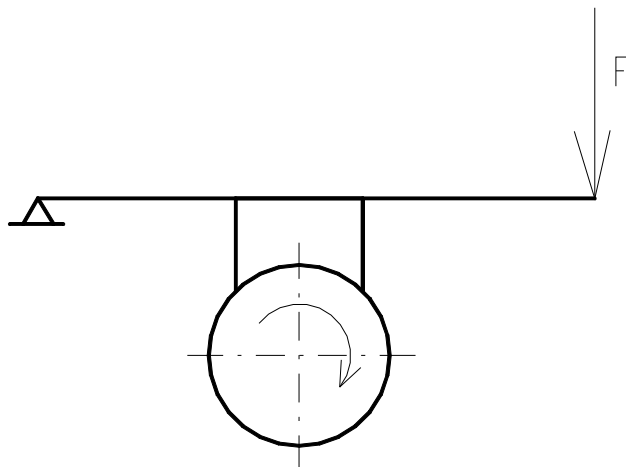
Měření výkonu

Výkon na hřídeli se dá měřit brzděním, nebo se dá vypočítat z otáček a krouticího momentu. Výkon měříme například při určování charakteristik motorů, nebo při měření účinnosti strojů.

Používané brzdy mohou být:

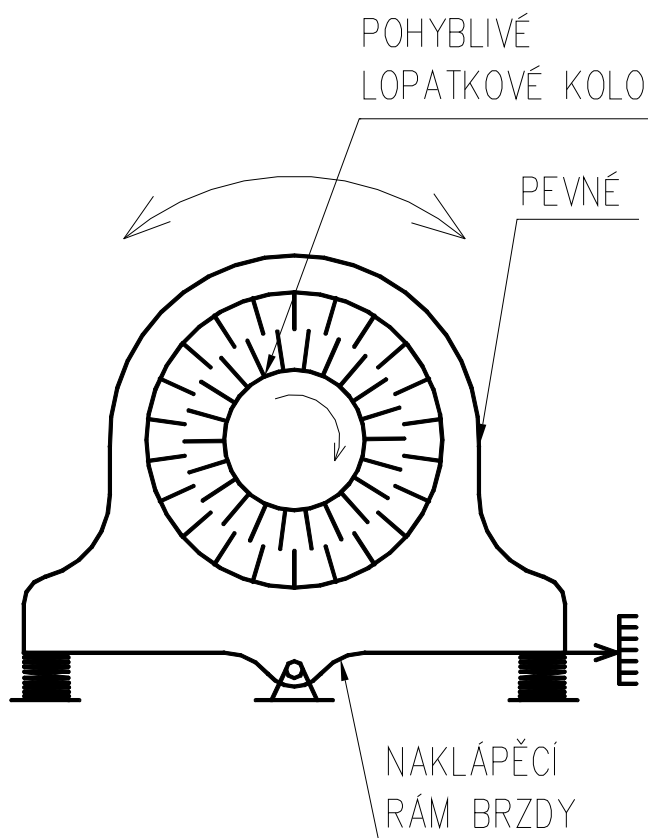
Mechanické

Používají se pro malé výkony, protože mají potíže s chlazením. Výkon vypočteme z velikosti ovládací síly F .

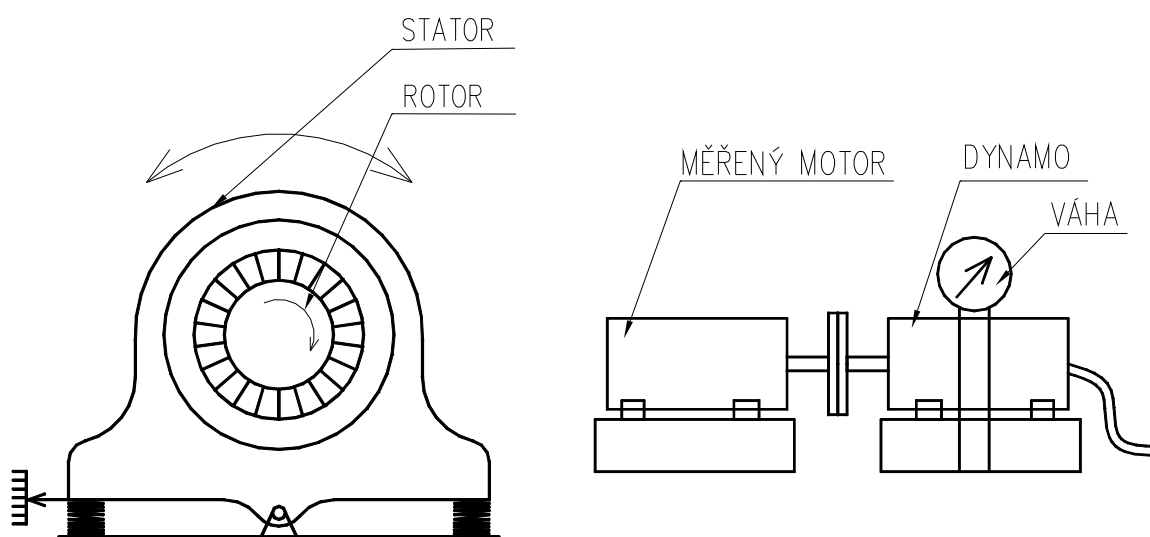
Hydraulické

Jsou použitelné pro větší výkony. Obsahují kapalinu (olej) a dvě lopatková kola. Jedno lopatkové kolo se točí, protože je spojeno s měřeným strojem. Uvádí do pohybu kapalinu, ta naráží na lopatky druhého pevného kola a snaží se ho pootočit. Pootočení pevného kola odpovídá výkonu zmařenému brzdou. Olej se při brzdění zahřívá, proto ho musíme chladit.

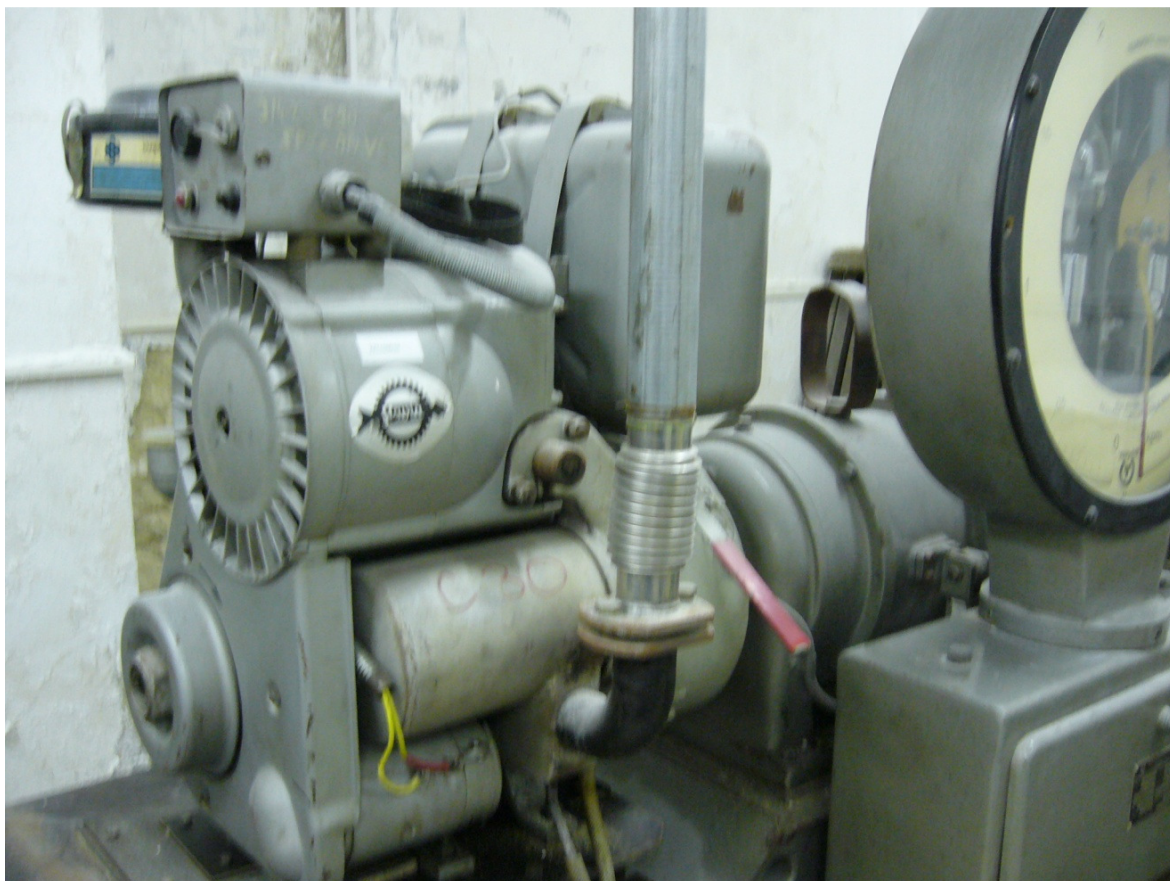
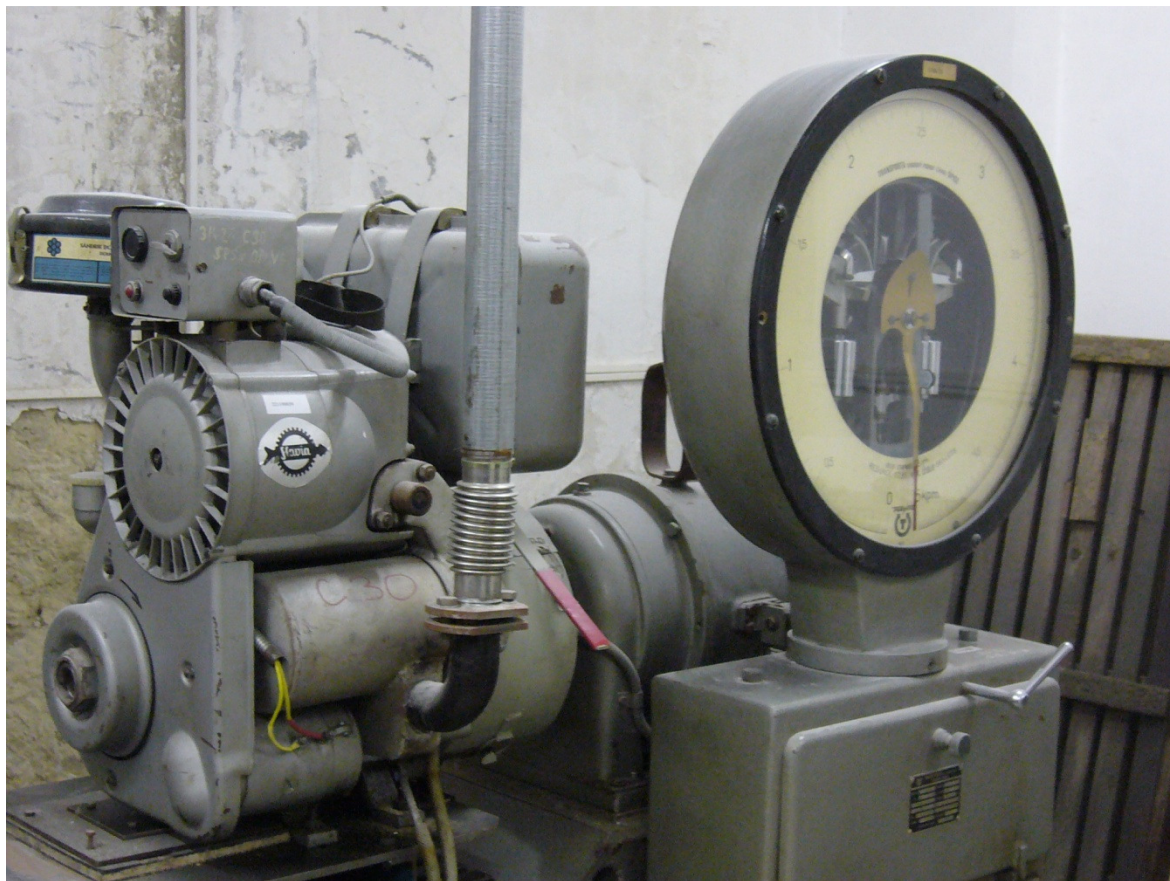
Elektrické

Vyrábějí se pro největší výkony, protože se při provozu málo zahřívají. Podstatou je dynamo nebo alternátor, jehož stator je kyvně uložen, stejně jako u hydraulické brzdy. Dynamo je spojeno s měřeným motorem, kinetickou energii převádí na energii elektrickou. Tu může i vracet do rozvodné sítě. Stator má snahu se vlivem elektromagnetických sil pootáčet, toto natočení se snímá například pružinovou vahou cejchovanou v kilowatech. Celému zařízení říkáme dynamometr. Může pracovat jako brzda i jako motor pro měření příkonu.

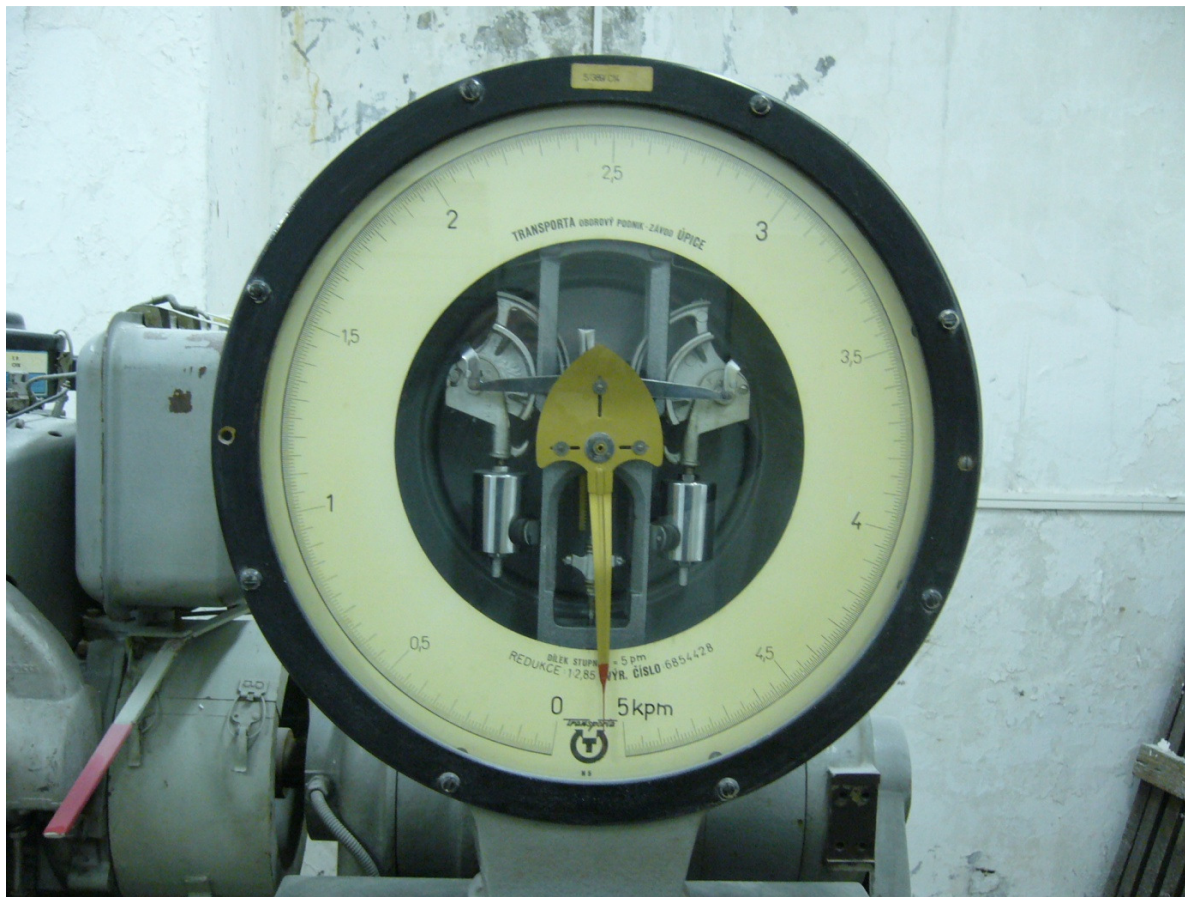

Na následujících obrázcích je dynamometr, ke kterému je připojený spalovací motor. V pozadí za ukazatelem se stupnicí je vidět vlastní elektrickou brzdou dynamometru.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Seznam použité literatury

- MARTINÁK, M.: *Kontrola a měření*. Praha: SNTL, 1989. ISBN 80-03-00103-X.
- ŠULC, J.: *Technologická a strojnická měření*. Praha: SNTL, 1982. ISBN 04-214-82.